

Konkurrensen från Kina sänker inte svenska löner

Dagens industri den 29 maj 2006

Enligt flera bedömare kan konkurrensen från låglöneländer som Kina och Indien förväntas leda till förlorade arbetstillfällen och fallande reallöner i Sverige.

Globaliseringens effekter på arbetsmarknaden har de senaste åren varit ett ständigt återkommande tema. Inte minst har fenomenet som utflyttning av tillverkning och tjänster till låglöneländer som Kina, Indien och länderna i Central- och Östeuropa uppmärksammats i medierna.

Nationalekonomiska forskare har anklagats för att bagatellisera betydelsen av denna utveckling, och för att blunda för dess konsekvenser för svensk sysselsättning och svenska löner.

Vi tillhör dem som är skeptiska till förutsägelsen att den ökade globaliseringen – i form av ökade handels- och investeringsflöden – leder till minskad efterfrågan på arbetskraft och fallande reallöner i höglöneländer som Sverige. Vår skepsis grundas huvudsakligen på tre iakttagelser.

För det första påverkas reallönerna i ett land inte bara av konkurrensen med andra länder utan även av tillgången till teknologi och viktiga marknader.

För det andra finner de studier som har analyserat effekten av handel och utländska direktinvesteringar på efterfrågan på arbetskraft förhållandevis små effekter.

Slutligen visar erfarenheten att det typiska mönstret när låglöneländer integreras med höglöneländer genom att handla och öppna upp för investeringar är att reallönerna stiger snabbt i låglöneländerna.

Detta mönster har vi sett när det gäller Japan under 1960- och 1970-talen och de så kallade asiatiska tigrarna – Hongkong, Singapore, Sydkorea och Taiwan – under 1970- och 1980-talen.

Sammantaget menar vi att den samlade kunskapen inom internationell ekonomi inte ger oss några starka skäl till att förvänta oss att konkurrensen från låglöneländer som Kina och Indien leder till fallande reallöner. Däremot förväntar vi oss att reallönerna stiger betydligt snabbare i Kina och Indien än här.

Debatten om effekterna av globaliseringen på löner och sysselsättning förs ofta i sådana termer att man lätt får intrycket att den samhällsekonomiska effekten avgörs av om globaliseringen medför att efterfrågan på inhemsk arbetskraft stiger eller faller.

Det finns dock all anledning att förvänta sig att globaliseringen medför betydande samhällsekonomiska vinster i termer av ökad ekonomisk effektivitet. Diskussionen kring

effekterna på arbetsmarknaden handlar i grund och botten om hur dessa vinster fördelas, inte om hur ekonomin påverkas totalt sett.

För en fortsatt gynnsam reallöneutveckling i Sverige är den inhemska produktivitsutvecklingen och utvecklingen i grannekonomierna centrala.

Utflyttning av produktion är ofta nödvändig för att garantera lönsamheten och konkurrenskraften i företag.

Även om en utflyttning av produktion inte direkt leder till några nya jobb i Sverige, kan den vara en förutsättning för företagens överlevnad och möjligheter att expandera. Ur denna synvinkel kan den också vara en förutsättning för de innovationer och tekniska framsteg som ligger till grund för framtida produktivitsökningar.

Karolina Ekholm

Katariina Hakkala